

Stenogrammid

XII Riigikogu, V Istungjärg, täiskogu korraline istung

Kolmapäev, 15.05.2013, 14:00

Toimetatud

14:00 Istungi rakendamine

1. 14:03 Kaubandusliku meresõidu seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (353 ja 386 SE) kolmas lugemine

2. 14:05 Eesti Vabariigi ning NATO Euroopa vägede kõrgema peakorteri ja NATO arenduse kõrgema ülemjuhataja peakorteri vahelise Pariisi protokolli lisakokkuleppe ratifitseerimisega seondult seaduste muutmise seaduse eelnõu (385 SE) kolmas lugemine

3. 14:06 Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatava protokolli liri rahva murede kohta seoses Lissaboni lepinguga ratifitseerimise seaduse eelnõu (390 SE) teine lugemine

4. 14:10 Mahepõllumajanduse seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu (405 SE) teine lugemine

5. 14:13 Meediateenuste seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu (336 SE) teine lugemine

6. 14:20 Maksukorralduse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (414 SE) teine lugemine

7. 14:23 Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (392 SE) teine lugemine

8. 14:30 Karistusregistri seaduse muutmise seaduse eelnõu (413 SE) esimene lugemine

9. 14:43 Välismaalaste seaduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise ning sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (425 SE) esimene lugemine

14:00 Istungi rakendamine

14:58 Esimees Ene Ergma

Tere päevast, austatud Riigikogu liikmed! Alustame Riigikogu täiskogu V istungjärgu 14. töönädala kolmapäevast istungit. Head kolleegid, nüüd on võimalik üle anda eelnõusid ja arupärimisi. Palun, kolleeg Mailis Reps!

14:58 Mailis Reps

Lugupeetud Riigikogu esinaine! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Nagu kõigil teistel inimestel, nii tulevad ka koolilastel suve järel sügismeeleolud. Praegu ongi paslik rääkida sellest, et järgmise aasta 1. septembril läheb kooli terve suur hulk lapsi, täpsemalt öeldes on neid 136 362. Kriisiaja üks suuremaid kärpeid, mis on paljusid lastevanemaid raskelt ohkama pannud, oli riiklike peretoetuste seadusest kaotatud nn ranitsatoetus. Meie eesmärk ja ettepanek on tuua ranitsatoetus riikliku toetuse vormina tagasi. Lisaks sellele, et paljud kohalikud omavalitsused esmakoolimise toetavad, võiksime siiski ka riiklikul tasandil kõiki kooliminevaid lapsi ja nende vanemaid kooli algusega seotud kulutuste katmisel veidigi toetada. Sellest tulenevalt algatab Keskerakonna fraktsioon riiklike peretoetuste seaduse muutmise seaduse eelnõu. Aitäh!

14:58 Esimees Ene Ergma

Aitäh! Head kolleegid, töö on juba peale hakanud, aga sumin on ikka suur! Olen juhatuse nimel vastu võtnud ühe seaduseelnõu. Kui see vastab Riigikogu kodu- ja töökorra seadusele, otsustab juhatus selle menetlusse võtmise kolme tööpäeva jooksul.

Nüüd üks teade. Riigikogu juhatus on võtnud menetlusse Vabariigi Valitsuse s.a 13. mail algatatud välisõhu kaitse seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu ja

määranud selle juhtivkomisjoniks keskkonnakomisjoni.
Palun teeme kohaloleku kontrolli!

Kohaloleku kontroll

Kohalolijaks registreerus 83 Riigikogu liiget, puudub 18.

1. 14:03 Kaubandusliku meresõidu seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (353 ja 386 SE) kolmas lugemine

14:58 Esimees Ene Ergma

Alustame tööd tänase päevakorra punktidega. Päevakorra esimene punkt on Vabariigi Valitsuse algatatud kaubandusliku meresõidu seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kolmas lugemine. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad läbirääkimisi pidada? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Läheme lõpphääletuse juurde. Kolleegid, kas võime alustada lõpphääletust? Kui jah, siis ma palun vaikust!

Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud kaubandusliku meresõidu seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 353 ja 386. Palun hääletada!

Hääletustulemused

Poolt hääletas 78 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud.

Eelnõu on seadusena vastu võetud.

2. 14:05 Eesti Vabariigi ning NATO Euroopa vägede kõrgema peakorteri ja NATO arenduse kõrgema ülemjuhataja peakorteri vahelise Pariisi protokolli lisakokkuleppe ratifitseerimisega seonduvalt seaduste muutmise seaduse eelnõu (385 SE) kolmas lugemine

14:58 Esimees Ene Ergma

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi ning NATO Euroopa vägede kõrgema peakorteri ja NATO arenduse kõrgema ülemjuhataja peakorteri vahelise Pariisi protokolli lisakokkuleppe ratifitseerimisega seonduvalt seaduste muutmise seaduse eelnõu kolmas lugemine. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad läbirääkimisi pidada? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata.

Lugupeetud kolleegid, palun nüüd tasa olla! Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi ning NATO Euroopa vägede kõrgema peakorteri ja NATO arenduse kõrgema ülemjuhataja peakorteri vahelise Pariisi protokolli lisakokkuleppe ratifitseerimisega seonduvalt seaduste muutmise seaduse eelnõu 385. Palun hääletada!

Hääletustulemused

Poolt hääletas 75 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud.

Eelnõu on seadusena vastu võetud.

3. 14:06 Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatava protokolli Iiri rahva murede kohta seoses Lissaboni lepinguga ratifitseerimise seaduse eelnõu (390 SE) teine lugemine

14:58 Esimees Ene Ergma

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatava protokolli Iiri rahva murede kohta seoses Lissaboni lepinguga ratifitseerimise seaduse eelnõu teine lugemine. Ma palun ettekandeks kõnepulti põhiseaduskomisjoni esimehe Rait Maruste!

14:58 Rait Maruste

Proua juhataja! Austatud kolleegid! Vabariigi Valitsuses s.a 11. märtsil algatatud seaduseelnõu 390 oli Riigikogu täiskogus esimesel lugemisel s.a 9. aprillil. Eelnõu esimene lugemine lõpetati ning muudatusettepanekute esitamise tähtajaks määras Riigikogu juhatus põhiseaduskomisjoni ettepanekul s.a 23. aprilli. Tähtajaks muudatusettepanekuid ei laekunud. Põhiseaduskomisjon nentis oma s.a 7. mai

istungil ülaltoodut ning olles teinud eelnõus keeleteoimetajate ettepanekul tehnilis-keelelise paranduse, jõudis otsusele suunata eelnõu 390 Riigikogu täiskogusse teisele lugemisele s.a 15. mail ehk täna, teha ettepanek panna eelnõu lõpphääletusele ja võtta see seadusena vastu. Aitäh!

14:58 Esimees Ene Ergma

Suur tänu, kolleeg Rait Maruste! Küsimusi ettekandjale ei ole. Kas soovitakse läbirääkimisi pidada? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Kuna seaduseelnõu kohta muudatusettepanekuid ei esitatud, siis võime minna lõpphääletuse juurde.

Lugupeetud Riigikogu, panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatava protokoll liiri rahva murede kohta seoses Lissaboni lepinguga ratifitseerimise seaduse eelnõu 390. Palun hääletada!

Hääletustulemused

Poolt hääletas 75 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Eelnõu on seadusena vastu võetud.

4. 14:10 Mahepõllumajanduse seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu (405 SE) teine lugemine

14:58 Esimees Ene Ergma

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud mahepõllumajanduse seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu teine lugemine. Palun ettekandeks kõnepulti maaelukomisjoni liikme Kalev Kotkase!

14:58 Kalev Kotkas

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Maaelukomisjon arutas Vabariigi Valitsuse algatatud mahepõllumajanduse seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu 405 peale selle esimest lugemist täiskogus oma 7. mai korralisel istungil. Eelnõu algatajat esindasid ja selgitusi jagasid Põllumajandusministeeriumi taimetervise osakonna mahepõllumajanduse büroo juhataja Marika Ruberg ja taimekaitse büroo peaspetsialist Tarvo Järve. Arutelul osalesid ka esindajad Eesti Mahepõllumajanduse SA-st, TuÜ-st Eesti Mahe, TuÜ-st Lõuna-Eesti Toiduvõrgustik ja MTÜ-st Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus.

Riigikogu liikmed, fraktsioonid ega teised komisjonid eelnõu kohta muudatusettepanekuid ei esitanud. Koostöös Põllumajandusministeeriumiga valmistas maaelukomisjon ette neli muudatusettepanekut. Neist kolm esimest on keelelis-normitehnilist laadi. Neljas näeb ette ümardada järelevalvetoimingute eest tasutavad riigilõivud täiseurodeks. Ümardamise tulemusena väheneb mahesektori riigilõivukoormus ca 750 eurot aastas.

Maaelukomisjon otsustas saata eelnõu 405 täiskogu päevakorda täna, 15. mail, ja teha ettepanek eelnõu teine lugemine lõpetada. Mõlemad otsused tehti konsensusega. Aitäh!

14:58 Esimees Ene Ergma

Suur tänu, kolleeg Kalev Kotkas! Kas ettekandjale on küsimusi? Palun, kolleeg Aivar Kokk!

14:58 Aivar Kokk

Aitäh, hea juhataja! Hea ettekandja! Kas sa oskad öelda, kui palju on praegu Eestis toitlustusettevõtteid, kus tehakse mahepõllumajandustoodetest sööki?

14:58 Kalev Kotkas

Täpset arvepidamist ei ole olemas. Teavitamise kohustus, mis selle eelnõuga tunnustamise asemel sätestatakse, võimaldab sellest saada parema ülevaate.

14:58 Esimees Ene Ergma

Rohkem küsimusi ei ole. Veel kord aitäh, kolleeg Kalev Kotkas! Kas kolleegid soovivad läbirääkimisi pidada? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata.

Läheme muudatusettepanekute läbivaatamise juurde. Nagu öeldud, oli esitatud neli

muudatusettepanekut. Kõik ettepanekud on esitanud maaelukomisjon ehk juhtivkomisjon ja kõik ettepanekud on täielikult arvestatud.

Seaduseelnõu 405 teine lugemine on lõpetatud.

5. 14:13 Meediateenuste seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu (336 SE) teine lugemine

14:58 Esimees Ene Ergma

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud meediateenuste seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu teine lugemine. Ettekandeks palun kõnepulti kultuurikomisjoni esimehe Urmas Klaasi!

14:58 Urmas Klaas

Austatud proua juhataja! Head kolleegid! Meediateenuste seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu 336 on algatanud Vabariigi Valitsus, kes tegi seda möödunud aasta 10. detsembril. Tuletan meelde, et selle eelnõu peaeesmärk on luua Euroopa Liidu meediapoliitikaalaste direktiivide kohaselt õiguslik ja halduslik korraldus sõltumatu meediaregulaatorasutuse ülesannete täitmiseks. Eelnõu kohaselt täidab neid ülesandeid Eesti Vabariigis Tehnilise Järelevalve Amet.

Eelnõu esimene lugemine oli täiskogus 23. jaanuaril s.a. Muudatusettepanekute esitamise tähtaeg oli 6. veebruaril 2013. Sellest ajast alates on eelnõu teiseks lugemiseks ette valmistatud. Meile laekusid muudatusettepanekud Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidust ning Eesti Ringhäälingute Liidust. Samuti küsis komisjon Kultuuriministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi ning Riigikogu Kantselei õigus- ja analüüsiosakonna arvamust. Riigikogu liikmed, komisjonid ega fraktsioonid eelnõu kohta muudatusettepanekuid ei esitanud, küll aga esitas ja koostas kultuurikomisjon ise komisjonis toimunud arutelude põhjal ning komisjonile esitatud pöördumiste ja ettepanekute alusel viis muudatusettepanekut. 6. mail otsustas kultuurikomisjon saata eelnõu 336 teisele lugemisele 15. mail ning me tegime ettepaneku teine lugemine lõpetada. Kõik meie otsused nagu ka komisjoni muudatusettepanekud said konsensusliku toetuse.

Põgusalt räägin muudatusettepanekutest. Komisjoni esimene ettepanek puudutab tegevusjuhendit lastesaadetes äriteadete edastamise kohta. Nimelt on küsimus ebasobivates äriteadetes, mille abil võidakse lastesaadete ajal tutvustada lastele mittesoovitavaid toite ja jookke. Kui sellist tegevusjuhendit ei ole kehtestatud, siis eelnõu algteksti kohaselt oleks selle kehtestanud Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektor oma käskkirjaga. See ei ole aga adekvaatne regulatsioon, sest Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektoril on õigus anda käskkirju vaid teenistusalastes küsimustes. Seetõttu otsustas komisjon jätta jõusse kehtiva regulatsiooni ega võta aluseks pakutud regulatsiooni, mille kohaselt kehtestab tegevusjuhendi, kui meediaasutus ise ei ole seda kehtestanud, kultuuriminister oma määrusega. Nii et me loodame kõigepealt ikkagi eneseregulatsiooni peale, üldiselt see toimib. Kui siin peaks tekkima tõrkeid, siis on kultuuriministril ka edaspidi pädevus see juhend kehtestada.

Teine muudatusettepanek käsitleb sideettevõtja kohustust edastada andmeid taasedastatava programmi või programmikataloogi teenuseosutaja tegevusloa kohta. See reguleerib täpsemalt situatsiooni, kui Tehnilise Järelevalve Ametil on tarvis saada taasedastajalt teavet programmi või programmikataloogi õiguspärasuse kohta. Kui soovitakse teada, kes on selle autor, kes kannab toimetajavastutust vms, siis muudatusettepanek nr 2 reguleerib, kuidas ning millise aja jooksul Tehnilise Järelevalve Amet seda informatsiooni saab.

Ettepanek nr 3 käsitleb teenuse kättesaadavuse piiramist alaealistele, et neid kaitsta mittesobiva sisuga meediatoodete eest. Ettepanek näeb ette, kuidas n-ö filtrit ette panna. Komisjoni ettepaneku kohaselt on tekstis nimetatud isiklikku tunnuskoodi ning asjakohaseid tehnilisi lahendusi, mille loetelu me jätsime lahtiseks.

Neljas muudatusettepanek käsitleb televisiooni- ja raadioteenuse osutamise tegevuslubasid. Loogika on siin rahvakeeles öeldes selles, et kultuuriministri pädevuses on kehtestada üldine meediapoliitiline raamistik, konkursi korraldamine on aga Tehnilise Järelevalve Ameti kui sõltumatu meediaregulaatorasutuse pädevuses.

Ettepanek nr 5 käsitleb keeleseaduse muutmist. Selle ettepaneku kohaselt tekib audiovisuaalse teose avalikul esitamisel ning televisiooniteenuste edastamisel eestikeelse tõlke lisamise kohustus, et meie

keeleruumi kaitsta ja eesti keele arengu eest seista.

Seletuskiri on väga põhjalik. Meie sekretariaat on nagu alati teinud väga head tööd. Siin on kõik täpselt kirjas ja ma seda praegu rohkem ümber ei jutusta. Aitäh!

14:58 Esimees Ene Ergma

Suur tänu, kolleeg Urmas Klaas! Kas ettekandjale on küsimusi? Küsimusi ei ole. Kas kolleegid soovivad läbirääkimisi pidada? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Meil on võimalik minna muudatusettepanekute läbivaatamise juurde. Nagu on öeldud, neid ettepanekuid on viis. Esimene, teine ja kolmas ettepanek on kultuurikomisjoni esitatud, juhtivkomisjon on neid täielikult arvestanud. Neljas ja viies ettepanek on samuti kultuurikomisjoni esitatud ja juhtivkomisjon on neid täielikult arvestanud. Head kolleegid, me oleme kõik muudatusettepanekud läbi vaadanud. Seaduseelnõu 336 teine lugemine on lõpetatud.

6. 14:20 Maksukorralduse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (414 SE) teine lugemine

14:58 Esimees Ene Ergma

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud maksukorralduse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu teine lugemine. Ettekandeks palun kõnepulti rahanduskomisjoni aseesimehe Rannar Vassiljevi!

14:58 Rannar Vassiljev

Head kolleegid! Annan lühidalt ülevaate rahanduskomisjonis enne teist lugemist toimunud. Muudatusettepanekute esitamise tähtjaks Riigikogu liikmetelt, komisjonidelt ega fraktsioonidelt ettepanekuid ei tulnud. Küll aga otsustas rahanduskomisjon 7. mai istungil teha eelnõu kohta kaks muudatusettepanekut. Esimene neist puudutab eesmärki ühtlustada maksukorralduse seaduse eri paragrahvides sätestatud piirmäärasid. Teisisõnu asendatakse sõnad "ei ole suurem kui 10 eurot" sõnadega "on väiksem kui 10 eurot". Teine muudatusettepanek on tehtud Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoja ettepanekule tuginedes. Selle mõte on näha ette, et vastutusotsuse tegemise menetluse ajaks maksusumma määramise aegumine ei peatu. See oli tegelikult eelnõus ka enne seda, kui eelnõu Riigikokku jõudis, aga lähtuvalt sellest, et vastutusotsuse regulatsiooni on lähiajal plaanis põhjalikult täiendada, otsustati Rahandusministeeriumis see esialgu välja jätta. Põhimõtteliselt ei olnud eelnõu algataja ehk Rahandusministeerium vastu, et see sellesse seadusse lisada, selleks et vahepeal ei tekiks õigusvaakumit. Väidetavalt Maksu- ja Tolliamet praegu sellest põhimõttest praktikas lähtub. Rahanduskomisjonis otsustati teha ettepanek see varem eelnõus olnud säte siia uuesti lisada. Mõlemat muudatusettepanekut toetas rahanduskomisjon konsensuslikult. Lisaks sai rahanduskomisjon ühe kirja ka Sotsiaalministeeriumilt. Aga kuna komisjon leidis, et selles sätestatud ettepanek nõuab põhjalikumat analüüsi, siis selle juurde tullakse tulevikus tagasi. Juhtivkomisjoni ettepanek on, et eelnõu teine lugemine tuleks lõpetada. Aitäh!

14:58 Esimees Ene Ergma

Suur tänu, kolleeg Rannar Vassiljev! Kas ettekandjale on küsimusi? Ei ole. Kas kolleegid soovivad läbirääkimisi pidada? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Seaduseelnõu kohta on tehtud kaks muudatusettepanekut, mõlemad on esitanud rahanduskomisjon ja neid on täielikult arvestatud. Head kolleegid, seaduseelnõu 414 teine lugemine on lõpetatud.

7. 14:23 Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (392 SE) teine lugemine

14:58 Esimees Ene Ergma

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu teine lugemine. Ettekandeks palun kõnepulti sotsiaalkomisjoni liikme Maret Maripuu!

14:58 Maret Maripuu

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Vabariigi Valitsuse algatatud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 392 esimene lugemine lõpetati 10. aprillil 2013. aastal. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks määrati 24. aprill 2013. aastal kell 17.15. Riigikogu fraktsioonid, komisjonid ega liikmed eelnõu kohta muudatusettepanekuid ei esitanud. Sotsiaalkomisjoni poole pöördus muudatusettepanekutega Sotsiaalministeerium ja nendele ettepanekutele tuginedes tegi sotsiaalkomisjon eelnõu kohta viis muudatusettepanekut.

Peale eelnõu esimese lugemise lõpetamist kogunes sotsiaalkomisjon eelnõu arutamiseks ja teise lugemise ettevalmistamiseks 7. mail. Komisjoni istungil osalesid sotsiaalminister Taavi Rõivas, ministeeriumi tervishoiuosakonna juhataja Heli Paluste, Sotsiaalministeeriumi õigusnõunik Teet Torgo ja sotsiaalministri nõunik Anni Tooma.

Lubage mul tutvustada neid muudatusettepanekuid, mida komisjon tegi. Muudatusettepanekutega täiendatakse eriarsti lähtetoetuse regulatsiooni lähtetoetuse andmise võimaluste laiendamisega.

Olemasolevate eelarveliste võimaluste piires on mõistlik lähtetoetuse tingimusi leevendada, motiveerimaks oma karjääri alustavaid arste, sh perearste, valima oma töökohaks Eesti piirkonnad, kuhu kvalifitseeritud arstide leidmine on praktikas osutunud problemaatiliseks.

Laiendatakse haiglate loetelu, kuhu tööle asudes on võimalik lähtetoetust taotleda. Loetellu lisatakse keskhaiglad, mille tervishoiuteenuste osutamise reaalne tegevuskoht asub väljaspool Tallinna ja Tartut. Siin peetakse silmas Pärnu Haiglat ja Ida-Viru Keskhaiglat Kohtla-Järvel. Residentuuri lõpetamise järgset lähtetoetuse taotlemise perioodi pikendatakse viie aastani. Kehtiva seaduse kohaselt võib lähtetoetust taotleda arst, kes asub esmakordselt tööle 12 kuu jooksul residentuuri lõpetamisest. Lähtetoetuse taotlejalt nõutavat töökoormust kriteeriumidele vastavas haiglas vähendatakse senisest 40 tunnist nädalas 30 tunnini nädalas. Töökoormuse arvestamisel on lubatud kriteeriumidele vastavates haiglates töötamise puhul töökoormust summeerida. Erialade loetelu pikendatakse erialade võrra, mille puhul tervishoiuteenuste osutamine on keskhaiglates kohustuslik. Samuti muudetakse lähtetoetuse suuruse arvestamise aluseid. Lähtetoetus kehtestatakse tervishoiuteenuste korraldamise seaduses kindla summana ning toetuse suurus ei sõltu edaspidi kalendriaastal lähtetoetuse saajate arvust. Lisaks tehakse tehnilisi muudatusi ja korrigeeritakse eelnõu tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise osas viidet sotsiaalhoolekande seaduses nimetatud hoolekandeesutustele ning täiendatakse eelnõu riigilõivuseaduse muutmise osa üldarstiabi tegevusloa riigilõivu määradega.

Sotsiaalkomisjon otsustas konsensusega saata eelnõu teisele lugemisele 15. mail, teha ettepanek eelnõu teine lugemine lõpetada ja juhul kui eelnõu 392 teine lugemine lõpetatakse, siis on meie ettepanek teha eelnõu kolmas lugemine 22. mail. Aitäh!

14:58 Esimees Ene Ergma

Suur tänu, kolleeg Maret Maripuu! Teile on üks küsimus. Palun, kolleeg Urmas Klaas!

14:58 Urmas Klaas

Aitäh, lugupeetud esimees! Austatud ettekandja! Me räägime lähtetoetusest. Kas teil selle eelnõu ettevalmistamise käigus oli komisjonis juttu sellest, kui edukalt on lähtetoetus siiani toiminud ning millist efekti see meie tervishoiusüsteemile ja inimeste ravimise võimalusele on andnud? Võib-olla oskate tuua välja ka regionaalseid eripärasid?

14:58 Maret Maripuu

Aitäh! 2012. aastal, kui see võimalus loodi, oli vaid üks noor arst, kes peale residentuuri lõpetamist pidas lähtetoetuse summat piisavaks selleks, et asuda maapiirkonda tööle. Sellest tulenevalt me neid nõudeid ja tingimusi leevendasime, tõime loetellusse juurde keskhaiglad ja vähendasime nõutavat töökoormust, et ikkagi leida noori arste, kes oleksid nõus vähem atraktiivsetesse piirkondadesse tööle minema. Need muudatusettepanekud arutati läbi noorte arstidega ja see initsiatiiv tuli nendelt. Ma loodan, et need leevendused, mis siin muudatusettepanekute abil said tehtud, peaksid selliste arstide hulka suurendama. Igatahes on olemas eelinfo, et 2013. aastal võiks taotlejaid olla rohkem kui aasta tagasi.

14:58 Esimees Ene Ergma

Rohkem küsimusi ei ole. Veel kord suur tänu, kolleeg Maret Maripuu! Kas kolleegid soovivad läbirääkimisi pidada? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Vaatame läbi muudatusettepanekud. Eelnõu kohta on tehtud viis muudatusettepanekut. Kõik need on esitanud sotsiaalkomisjon, st juhtivkomisjon, ja kõiki on täielikult arvestatud. Seaduseelnõu 392 teine lugemine on lõpetatud.

8. 14:30 Karistusregistri seaduse muutmise seaduse eelnõu (413 SE) esimene lugemine

14:58 Esimees Ene Ergma

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud karistusregistri seaduse muutmise seaduse eelnõu esimene lugemine. Ettekandeks palun kõnepulti justiitsminister Hanno Pevkuri!

14:58 Justiitsminister Hanno Pevkur

Austatud Riigikogu esimees! Head Riigikogu liikmed! Nagu ikka justiitsvaldkonda käsitlevate eelnõude esimestel lugemistel on ka selle eelnõu puhul tegemist mitte ainult hea, vaid ma julgen öelda, et eriti hea eelnõuga. Karistusregistri seaduse muudatuste eesmärk on lahendada praktikas tekkinud probleemid seoses karistusregistri seaduse enda rakendamisega ning ka registri töö korraldamisega. Seaduseelnõu puudutab otseselt 600 000 väärtetu ja 39 000 kriminaalasja. Kui vaadata, kui paljusid inimesi see võiks puudutada, siis meie hinnangul võib see otseselt puudutada umbes 250 000 inimest, kellel on karistusregistris märke väärtetu kohta, ja 22 500 inimest, kellel on karistusregistris märke kriminaalasja kohta.

Kui vaadata natuke ajalukku, siis siitsamast kõnetoolist ütles Riigikohtu esimees oma 2010. aasta ettekandes nii: "Tööjõulistest 15–74-aastastest Eesti elanikest on 55,6% kantud karistusregistrisse erinevate väär- ja kuritegude toimepanemise eest. Isikud, kellel on kehtiv karistus või kes on olnud karistatud mõne süüteo eest, moodustavad üle poole elanikkonnast. Nende andmete põhjal võib tõsikindlalt väita üksnes seda, et ainult vastsündinud on karistamata." Etteruttavalt ütlen ka seda, et kui praegu keegi tahab kontrollida, kas tema andmed on kehtivas karistusregistris olemas või mitte, siis on võimalik minna leheküljele www.eesti.ee, logida ID-kaardiga või pangalingi kaudu sisse karistusregistri leheküljele ja teha seal automaatne päring. Sealt saab näha, kas isiku kohta on karistusregistris andmed toodud või mitte.

Tulen tagasi Riigikohtu esimehe tsitaadi juurde. Auväärt Märt Rask juhtis tegelikult tähelepanu sellele, et liiga palju tegusid on Eestis kriminaliseeritud. Ministeeriumis valmistatakse teatavasti ette karistusseadustiku revisjoni ja me tegeleme ka ülekriminaliseerimise probleemiga. Aga mööngem, et karistusregistri regulatsioon vajab kriitilise pilguga ülevaatamist.

Toon kohe teise näite. Eesti Päevalehes ilmus mõnda aega tagasi artikkel pealkirjaga "Bussijänesed ei saa juhilube teha". Selles artiklis kirjutati inimesest, kes oli saanud liiklusrikkumise eest trahvi ja selle tasunud, aga enne karistuse kustumist sõitis ta bussis jänest. Kuna liiklusrikkumise andmete kustutamise tähtaeg sellega katkes, ei olnud inimesel võimalik juhiloa saamiseks eksamit teha. Tõsi see on, et seaduse kohaselt kehtib meil põhimõte, et kui te näiteks 1994. või 1995. aastal või millal iganes saite mõne väärteokaristuse ja olete igal aastal jälle mingi väikese rikkumise toime pannud, kas jäänud bussis piletit sõiduga vahele või midagi muud, siis on teie kõige esimese karistuse kustumise tähtaeg katkenud ja see karistus kehtib senini.

Eelnõuga tehaksegi ettepanek muuta karistusregistri seadust selliselt, et uus karistus enam ei katkestaks vana karistuse kustumise tähtaega ning iga karistus kustuks seaduses sätestatud tähtaja jooksul. Seega kaoksid olukorrad, kus näiteks inimesel, kes 2010. aasta alguses sai trahvi piletit sõitmise eest, 11 kuud hiljem liikluskindlustuseta auto juhtimise eest ning sellest veel kümme kuud hiljem autoroolis mobiiltelefoniga rääkimise eest, kehtiksid praegu karistusregistris kõik kolm väärteokaristust. Uue korra kohaselt oleks varasemad karistused kustunud ning kehtiks ainult viimane karistus.

Toon näite ka kriminaalkaristuste katkemise kohta. Näiteks on üks 1984. aastast pärit kriminaalkuritegu karistusregistris sellepärast, et inimene on hiljem toime pannud uusi tegusid, mis tähendab, et see 1984. aastal toime pandud kuritegu ei ole kustunud.

Vaatame nüüd muid sätteid. Eelnõuga luuakse eritingimused süüteo toime pannud alaealistele, kelle

karistused hakkavad edaspidi kustuma praegusega võrreldes lühema aja jooksul. Kuna kuritegude toimepanemine noores eas on suures osas arenguline nähtus ning enamik karistatud alaealistest mõne aasta jooksul kuritegevusest eelkõige tänu positiivsele sotsialiseerumisele eemaldub, siis pole enamasti vaja säilitada karistusregistri kirjet kui negatiivset märki, pigem võib see hakata ühiskonnas hakkamasaamist takistama.

Plaanime teha ka mõned muud muudatused. Näiteks jäetakse seadusest välja termin "registrikaart" kui igand ajast, kui karistusregistrit peeti paberil asuva kartoteegina. Need seaduse kohad, kus on tarvitatud terminit "registrikaart", sõnastatakse ümber digitaalandmetöötluse nõuete kohaselt.

Tulenevalt praktikas seaduse rakendamisel tekkinud probleemidest täpsustatakse registris peetavate andmete loetelu ning lisatakse täiendavad andmehulgad, mis on vajalikud Euroopa Liidu karistusregistrите infosüsteemi andmevahetuseks. Täpsustatakse päringute tegemise ning registriteate väljastamise regulatsiooni. Nähakse ette, et Justiitsministeeriumi asemel on Euroopa Liidu karistusregistrите infosüsteemi mõttes keskasutus Registrate ja Infosüsteemide Keskus, kuna on paika pandud, et tema tegeleb karistusregistrите infosüsteemi ECRIS-e andmevahetusega. Nähakse ette võimalus esitada andmete töötlemisel tekkinud vigade kohta kaebus ka otse karistusregistrile, mis muudab isiku õiguste kaitse isikule lihtsamaks.

Andmeid, mille töötlemiseks õiguslik alus puudub, uude karistusregistrisse ei kanta. Varasemas karistusregistris peeti muu hulgas andmeid, milleks uus karistusregistri seadus õiguslikku alust ette ei näe. Lisaks nähakse ette erand kriminaal- ja väärteokaristuste eelmisest karistusregistrist uude karistusregistrisse ülekandmise kohta. Paljudel juhtudel puuduvad registrist andmed karistuse täitmise ning karistuse kustumise tähtaja alguse kohta. Nende andmete leidmine teistest riigiasutustest on osutunud sageli võimatuks. Seetõttu on paljud karistusregistris olevad karistused juba tegelikult kustunud, kuid arhiivi neid kantud ei ole. Sel põhjusel nähakse ette, et kui karistuse arvestuslik kustumisaeg on möödunud, siis kantakse see registrist automaatselt arhiivi. Karistusandmete kustumise tähtaegadega seonduvad muudatused muudavad regulatsiooni inimestele soodsamaks. Kui karistusandmete kustumise tähtaja katkemine kaotatakse, siis muutub karistuse kehtivuse arvestamine karistusregistrile ja menetlejatele oluliselt lihtsamaks ning ka karistusregistrisse kantud isikute olukord läheb kergemaks. Kuigi kehtivate karistuste ning nende kustumistähtaegade arvestamine muutub menetlejatele lihtsamaks, siis menetlejate töökoormus võib pärast muudatuste jõustumist ajutiselt muutuda. Tuleb arvestada, et menetlejate töökoormus võib suurened ka seoses vajadusega teha kriminaalasjades ümberkvalifitseerimisi.

Siinkohal ma lõpetan. Vabariigi Valitsuse esindajana toetan kindlasti esimese lugemise lõpetamist ja selle eelnõu võimalikult kiiret seadusena vastuvõtmist. Aitäh!

14:58 Esimees Ene Ergma

Suur tänu, härra justiitsminister! Kas ettekandjale on küsimusi? Palun, kolleeg Viktor Vassiljev!

14:58 Viktor Vassiljev

Täna, proua juhataja! Hea minister! Palun täpsustage, kuidas nende karistustega oli! Kui eelmine karistus kehtib ja teine karistus tuleb peale, kas siis esimene karistus ei kustu mitte koos teise karistuse määramisega, vaid seaduses ettenähtud aja ehk aasta jooksul?

14:58 Justiitsminister Hanno Pevkur

Just, te olete õigesti aru saanud. Igal teol on ette nähtud karistuse kustumise tähtaeg. Muidugi tuleb arvestada ka seda, et väärteokaristus ja kriminaalkaristus hoitakse lahus. Kui te sõidate bussis ilma piletita, saate selle eest väärteokaristuse ja aasta jooksul jääte politseile vahele sellega, et teil oli liikluskindlustus sõlmimata, siis bussis ilma piletita sõitmise eest saadud karistus kustub seaduses ettenähtud aja ehk aasta jooksul ning liikluskindlustuse sõlmimata jätmise eest saadud karistuse tähtaeg hakkab jooksmas karistuse määramise hetkest ja kustub siis, kui on selle kustumise aeg. Nii et igal karistusel on oma kustumise aeg.

14:58 Esimees Ene Ergma

Rohkem küsimusi ei ole. Veel kord aitäh, härra justiitsminister! Ma kutsun ettekandeks kõnepulti õiguskomisjoni liikme Kalle Jentsi. Palun!

14:58 Kalle Jents

Lugupeetud Riigikogu esimees! Head kolleegid! Õiguskomisjon arutas käesolevat eelnõu 6. mail. Arutelul osalesid minister Hanno Pevkur, tema nõunik Madis Timpson ning ministeeriumi karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik Markko Künnapu. Toimus elav ja põhjalik arutelu. Ka komisjon leidis, et tegemist on hea ja vajaliku eelnõuga. Need põhimõtted, mida minister praegu tutvustas, on tõepoolest selged ja asjalikud ning muudavad Eesti rahva väljanägemise karistatuse maastikul oluliselt paremaks. Seletuskirjast võisite lugeda, et umbes paarisaja tuhande inimese karistatus kaob. Tõesti, umbes 55% Eesti rahvast on kantud karistusregistrisse. Tegelikult ei ole nii, justkui oleksid meie inimesed väga vähe õiguskuulekad.

Kõik need põhimõtted leidsid komisjonis toetust. Aga meil oli üsna põhjalik arutelu selle üle, kuidas peaks edaspidi arhiiviga toimetama. Seaduseelnõus on kirjas, et väärtelo puhul säilitatakse andmeid arhiivis kümme aastat ja kriminaalkuriteo puhul 50 aastat. Mõned komisjoni liikmed tõid välja, et kui inimene paneb toime õigusrikkumise (eriti drastiline on lugu siis, kui tegu on väärteloga), ta saab karistuse ja saab ka oma veast aru, siis see jälg lohib arhiivis ikkagi veel kümme aastat. Juriidilises mõttes ei saa väärtelo või kriminaalkuriteo eest karistuse mõistmisel kustunud karistust arvestada, aga subjektiivselt avaldab otsuse tegijale, kui ta karistust määrab, ikkagi mõju see, et kunagi on seda inimest mingisuguse asja eest karistatud. Arvamused olid seinast seina, alates sellest, et kui karistus on kustunud, siis võiks see üldse kaduda, et see ei peaks ka arhiivis kirjas olema, kuni selleni, et ajaloo jaoks see jälg kusagil peaks olema. Spetsialistid vastasid meile, et arhiivile on loomulikult juurdepääs piiratum, aga teatud erijuhtudel, kui me näiteks räägime pedofiilidest, peavad need andmed teatud inimestele kuskil kättesaadavad olema. Kui täna esimene lugemine lõpetatakse, siis me tahame ilmselt seda arhiiviteemat komisjoni liikmetega veel arutada.

Me tegime konsensuslikud otsused saata eelnõu täna täiskogu päevakorda, esimene lugemine lõpetada ja muudatusettepanekute esitamise tähtajaks määrata 29. mai 2013 kell 17.15. Nagu ma ütlesin, kõik need otsused võeti vastu konsensuslikult.

14:58 Esimees Ene Ergma

Suur tänu, kolleeg Kalle Jents! Küsimusi ettekandjale ei ole. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad läbirääkimisi pidada? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Määrati eelnõu 413 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks s.a 29. mai kell 17.15. Eelnõu 413 esimene lugemine on lõpetatud.

9. 14:43 Välismaalaste seaduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (425 SE) esimene lugemine

14:58 Esimees Ene Ergma

Meie päevakorra viimane punkt on Vabariigi Valitsuse algatatud välismaalaste seaduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu esimene lugemine. Ma palun ettekandeks kõnepulti siseminister Ken-Marti Vaher!

14:58 Siseminister Ken-Marti Vaher

Lugupeetud juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Vabariigi Valitsus on algatanud välismaalaste seaduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, sest Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm aastateks 2011–2015 sätestab järgmist: "Eesti majanduse konkurentsivõime tõstmiseks loome soodsa keskkonna välistudengite ja tippspetsialistide Eestisse tulekuks. See aitab Eestisse luua teadus- ja kompetentsikeskusi ning tagada ettevõtetele kõrgema kvaliteediga tööjõudu." Eelnõu on välja töötatud selle eesmärgi täitmiseks. Esmalt pean oluliseks märkida, et vajadus kvalifitseeritud tööjõu järele valitseb kogu maailmas ning riigid sisuliselt konkureerivad selle nimel, et saada lisandväärtust loovaid tippspetsialiste, keda ei ole võimalik kohapeal leida. Nende riiki sisenemine ja seal töötamine tehakse võimalikult paindlikuks. Ka Eesti peab selles kontekstis avatumaks ning seeläbi atraktiivsemaks muutuma. Välismaalaste seadus ei ole aga piisavalt paindlik, et võimaldada lisandväärtust loovatel isikutel seaduse alusel kiirelt riiki siseneda ja usaldusväärsesse ettevõttesse tööle või Eesti ülikooli õppima asuda.

Võib öelda, et selle eelnõu väljatöötamine on tõeline kaasamise musternäide. Eelnõus kavandatud muudatused on välja töötatud, tuues ühe laua taha kokku partnereid 30 valdkonnast, teiste hulgas ettevõtete esindusorganisatsioonid ja kõrgkoolid. Partnerid on tõstatanud mitmeid teemasid ja probleeme, millest peamised olid seaduslikul alusel Eestisse tööle ja õppima tuleku keerulisus ning aja- ja rahakulud.

Meie head partnerid selle eelnõu väljatöötamisel olid loomulikult Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Haridus- ja Teadusministeerium. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja selgitas, mida Eesti ettevõtjad ootavad töötajate kvalifikatsioonilt. Ka 2011. aastal tehtud välistööjõu uuringust on selgunud, et kõige enam vajatakse tööjõudu just spetsialistitasandil ning vajadus välistööjõu järele kasvab aasta-aastalt haridus- ning info- ja sidevaldkonnas ning kahaneb töötleva tööstuse valdkonnas.

Väga selgelt tuleb rõhutada, et nimetatud muudatused ei ole mõeldud selleks, et Eestile saaks osaks mingi n-ö massiline lihttöölise sisseränne. Täpselt vastupidi, selleks et välistada väärkasutust, sätestatakse seaduses, et tööandja kohustub tippspetsialistile maksma erialase töö eest tasu, mille suurus on võrdne vähemalt Statistikaameti viimati avaldatud Eesti aasta keskmise brutopalgaga ja koefitsiendi 2 korrutisega.

Lühidalt räägin eelnõus tehtavatest peamistest muudatustest. Eelnõuga nähakse ette n-ö kiirmenetlus, mis tähendab, et lihtsustatakse Eestile vajalike isikute Eestisse saabumist. Need isikud selle eelnõu mõttes on tippspetsialistid, teadlased, õppejõud ja tudengid ning nende pereliikmed (abikaasa, lapsed, samuti täisealised lapsed, kes ei ole puude või tervise seisundi tõttu võimelised ise toime tulema). Näiteks on võimalik taotleda lühi- või pikaajalist viisat. Viisat on võimalik taotleda lisaks Eesti välisesindustele ka teistest Euroopa Liidu liikmesriikide välisesindustest, esinduslepingu alusel kokku 92 riigist või haldusterritooriumilt. Seaduslikul alusel Eestis viibides saab juba riigisiselt taotleda tähtajalist elamisluba, mis praeguse regulatsiooni järgi on võimalik vaid erandjuhtudel. Kui praegu tuleb töötaja leidmiseks üldreeglina korraldada kolmenädalane avalik konkurss ja saada töötukassa luba, siis muudatusega loobutakse kõikidel juhtudel kolmenädalase konkursi korraldamise kohustusest, kuid ei loobuta üldjuhul Eesti Töötukassa loa nõudest.

Eelnõuga muudetakse paindlikumaks õpetajate, õppejõudude ja teadlaste ühelt ametikohalt teisele üleviimise nõuded. Lisaks tekib välismaalasel võimalus töötada samal ajal teise tööandja juures. Välismaalane võib samal ajal töötada mitme tööandja juures, kui ta töötab elamisloas kindlaksmääratud tingimustel.

Eelnõuga kaotatakse tudengite kohta praegu kehtiv tööloa nõue, kuid õppimiseks antud elamisluba tuleb ka edaspidi kasutada eesmärgipäraselt, st õppimiseks. Eelnõuga antakse võimalus jääda elamisloa alusel Eestisse kuni kuus kuud pärast õpingute lõpetamist, et leida Eestis tööd ja luua siin lisandväärtust. Samuti ei kohaldata välisüliõpilastele, kes on omandanud Eestis õppides akadeemilise kraadi, Eestis töötamiseks elamisloa taotlemisel töötukassa loa nõuet ega seaduses sätestatud kõrgema töötasu maksmise nõuet, vaid töötasu tuleb maksta samadel alustel kui Eesti elanikele.

Eelnõuga kaasnevad kulutused valdavalt infotehnoloogilistele arendustöödele.

Lõpetuseks rõhutan, et eelnõu soodustab just nende välismaalaste Eestisse saabumist, lühiajalist Eestis viibimist või siia elama asumist, kes panustavad Eesti ühiskonna arengusse. Me peame oluliseks koos väga paljude partneritega, kellega koostöös ja mitmete kompromisside tulemusena on eelnõu välja töötatud, et Eesti arengule vajalikud kolmandate riikide kodanikud saaksid tulla Eestisse elama ja panustada Eesti majanduse, teaduse, kultuuri ja hariduse arengusse. Jutt on sellise kvalifikatsiooniga töötajatest, keda Eestis ei leidu ja kes loovad meie ühiskonnas märkimisväärset lisandväärtust. Hetke kava kohaselt on seadus planeeritud jõustuma s.a 1. septembril. Suur tänu!

14:58 Esimees Ene Ergma

Suur tänu, härra siseminister! Alustame küsimuste esitamist. Palun, kolleeg Vladimir Velman!

14:58 Vladimir Velman

Suur tänu, lugupeetud Riigikogu esimees! Lugupeetud minister! Eelnõu § 1 punkt 31 räägib sellest, et tööandjat kohustatakse maksma tippspetsialistile tasu, mille suurus on võrdne vähemalt kahekordse Eesti keskmise palgaga. Samas on Eesti Kaubandus-Tööstuskoda pöördunud Vabariigi Valitsuse poole

soovitusega kaaluda võimalust vähendada tippspetsialistide puhul palgakoefitsiendi nõuet 1,5 keskmise palgani. Nende hinnangul tagab ka selline määr ülekaalukalt Eesti tööjõuturu eelistatuse. Muide, see nõue vastab ka Euroopa Liidu Nõukogu direktiivile. Miks see ettepanek toetust ei leidnud?

14:58 Siseminister Ken-Marti Vaher

Suur tänu küsimuse eest! Selle eelnõu väljatöötamisel, nagu ma mainisin, oli laua taga väga palju partnereid. Selles töös osalesid tööandjad, ametiühingud, paljude riigiametite, Rektorite Nõukogu ja ülikoolide esindajad. Kahekordse keskmise palga nõudeni jõuti teatud kompromissina. Selle eesmärk on kaitsta Eesti tööjõuturgu. Sellest tulenevalt on see sellisena sätestatud. Ma aga kindlasti ei imesta, et kaubandus-tööstuskoda on selle poolt, et see nõue võiks olla 1,5.

14:58 Esimees Ene Ergma

Palun, kolleeg Valeri Korb!

14:58 Valeri Korb

Aitäh! Lugupeetud härra minister! Paljudel inimestel, kes tahavad tulla meie riiki õppima või tööle, on pere. Kas te võite üldistada, missugused on nende inimeste võimalused võtta kaasa pereliikmeid?

14:58 Siseminister Ken-Marti Vaher

Suur tänu küsimuse eest! Jah, väga mitmetel juhtudel on see võimalus olemas. Esiteks on see võimalik lühiajalise Eestis töötamise korral. Nagu ma mainisin oma sissejuhatavas kõnes, me muudame märgatavalt lihtsamaks lühiajaliselt Eestisse töötama asumise. Sisuliselt võib välismaalane asuda Eestisse tööle samast päevast alates, kui tööandja on tema Eestis töötamise PPA-s registreerinud. Täpselt samamoodi on võimalik anda pärast välismaalase lühiajalise töötamise Eestis registreerimist ja Eestis ajutiseks viibimiseks seadusliku aluse saamist lühi- või pikaajaline viisa välismaalase abikaasale ja lapsele. Kui me räägime tähtajalisest elamisloast töötamise jaoks, mis tähendab, et isik tahab siia jääda töötama rohkem kui kuueks kuuks, siis täpselt samamoodi on võimalik esitada pärast seda, kui on selge, et inimene tahab siia nii kauaks jääda, elamisloataotlus riigisiselt. Riigisisese taotlemise õigus antakse ka nimetatud isiku välismaalasest abikaasale ja lapsele. Täpselt sama puudutab õppima asumist. Kui välismaalasest tudeng saabub Eestisse viisa alusel ja esitab seejärel elamisloataotluse Politsei- ja Piirivalveametile, siis antakse riigisisene elamisloa taotlemise õigus ka tema abikaasale ja lapsele.

14:58 Esimees Ene Ergma

Palun, kolleeg Andres Jalak!

14:58 Andres Jalak

Aitäh! Austatud minister! Kas käesoleva seaduse raames elamisloa saanud isikutele rakendatakse ka kohanemismeetmeid ja millised need võiksid olla?

14:58 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna küsimuse eest! Selle eelnõuga luuakse kohanemismeetmetele selge seaduslik alus. Meie partnerid on paljude ümarlaudade käigus juhtinud tähelepanu sellele, et kui välismaalased tulevad Eestisse tööle, siis nende kohanemist toetavaid tegevusi on Eesti riigis väga vähe ja välismaalaste side Eesti ühiskonnaga võib jääda nõrgaks. Selle tõttu on ka kohanemisprogramm seaduseelnõusse sisse kirjutatud. Me tahame kohanemisprogrammi välja töötada ja Eestis sisse seada. See puudutab Euroopa Liidu uue finantsperspektiivi finantse, mida me saame selleks kasutada eeldatavalt aastatel 2014–2020. Kohanemisprogramm tähendab sisuliselt baaskoolitust Eesti ühiskonna, kultuuri ja riigi toimimise kohta. See tähendab ka mitmesuguseid koolitusi vastavalt eri sihtgruppide vajadustele, olgu need sihtgrupid siis tippspetsialistid, ettevõtjad või teadlased. Välismaalastele soovitakse paralleelselt pakkuda erineva tasemega keeleõpet, seda eelkõige nendele, kes jäävad Eestisse tööle kauemaks kui kuueks kuuks ja taotlevad selleks eraldi elamisluba. Kohanemisprogrammi suunab inimesi Politsei- ja Piirivalveamet, lähtudes sihtgruppidest. Kohanemisprogramm tehakse läbi üks kord. See tähendab, et kui isikul on siin viibimiseks mitu alust ja ta taotleb oma erinevate õiguste pikendamist, siis ei pea ta

kohanemisprogrammi läbi tegema mitu korda. Kui ta vähemalt ühe korra on seda teinud, siis sellega tagatakse, et märgatavalt tugevam side Eesti ühiskonnaga on loodud, talle on antud näiteks keeleõpet. See praktika on võetud kasutusse ka mitmes teises Euroopa Liidu liikmesriigis. Meie oleme lähtunud eelkõige Austria, Hollandi ja Suurbritannia näidetest. Ma arvan, et kohanemisprogramm on oluline. Reeglite muudatus toob kaasa suurema paindlikkuse ja vähendab bürokraatiat, nii et on võimalik kolmandate riikide kodanikke paremini Eestisse meelitada. Ma arvan, et see on igati mõistlik seadusmuudatus, mida me pärast selle eelnõu seadusena vastuvõtmist tahame rakendada eelkõige Euroopa Liidu vahendite abil.

14:58 Esimees Ene Ergma

Palun, kolleeg Marika Tuus-Laul!

14:59 Marika Tuus-Laul

Aitäh! Austatud härra minister! See seaduseelnõu on niivõrd laiaulatuslik ja suure tähendusega, et juhatus oleks võinud selle päevakorras hoopis ettepoole panna, et see rohkem ajakirjanike tähelepanu oleks pälvinud. Selge see, et meil on vaja tippspetsialiste ja oskustöölisi, kes meie majandusse panustaksid. Aga kes garanteerib, et ei juhtu nii nagu eelmine kord, et tublide inimeste asemel tulevad siia võib-olla Venemaa kriminaalid ja allilmategelased? Kes selle eest vastutab? On see läbi mõeldud, et nii ei juhtuks?

15:58 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna küsimuse eest! Te viitate tõenäoliselt üle-eelmisele välismaalaste seadusele (selles mõttes üle-eelmisele, et teatavasti jõustusid välismaalaste seaduse muudatused 2012. aasta keskel). Enne nende muudatuste jõustumist oli Eesti välismaalaste seaduses selgeid puudusi, mille kaotamisega tõenäoliselt ka teie siin parlamendiliikmena eelmises koosseisus tegelesite. Mul on hea meel, et need muudatused võeti väga kiiresti vastu, kui eelmisel aastal ilmneseid seaduse kuritarvitamise juhtumid. Eelkõige puudutas see, nagu te mäletate, juhtorgani liikmena töötamist, kus nõuded olid liiga madalad. Tuletame meelde eelmise parlamendikoosseisu väga tuliseid vaidlusi (minu mäletamist mööda toimusid need põhiseaduskomisjonis) suuresti selleksamalel teemal, kuidas leida tasakaalu, et kaitsta ühelt poolt Eesti tööturgu, meie turvalisust ja julgeolekut ning teiselt poolt anda võimalus Eesti majandust elavdada ka nendele isikutele, kes siia lisandväärtust toovad. Toona, aastatel 2008 ja 2009, võeti need seadussätted vastu sellisena, et olid märgatavad võimalused nende kuritarvitamiseks. 2012. aasta suvel panime need augud kinni.

Te küsitate, kes selle tagab. Nende menetlustega tegeleb Eestis Politsei- ja Piirivalveamet, täpselt sama lugu on kiirmenetlustega, mis eelnõuga kehtestatakse. Viidates märkimisväärsele kaasamisele ja selle eelnõu väljatöötamise üsnagi pikka aega kestnud ettevalmistustööle, millest olete saanud kindlasti lugeda ka eelnõu põhjalikust seletuskirjast, julgen ma arvata, et siia eelnõusse on saanud kirja päris head lahendused. Jah, paljud nendest on kompromissid. Seletuskirja lehekülje 1 viimases lõigus on välja toodud kõik partnerid ja osapooled, kes on löönud kaasa välismaalaste seaduse eelnõu väljatöötamisel, et leida võimalik ühisosa. See on võtnud oma aja. Teiselt poolt, kompromisse saab seadusandja eelnõu menetlemisel alati üle vaadata ja oma otsused teha.

15:58 Esimees Ene Ergma

Palun, kolleeg Helmen Kütt!

15:58 Helmen Kütt

Täna, proua eesistuja! Lugupeetud minister! Pereliikmetest tööte välja abikaasa ja lapsed. Täiendavalt mainisite ettekandes täisealist last, kes vajab puude või erivajaduse tõttu hooldust. Kas on räägitud ka sellest, et hooldust võib vajada ka vanem? On maid, kus see hooldus toimubki nii, et selle eest vastutavad lapsed. Ka Eestis on lastel lausa seaduslik kohustus pidada hoolt oma vanemate eest. Inimene võib hooldada näiteks lapsi, aga samas ka oma ühte vanemat või mõlemaid vanemaid. Kas seda on kaalutud?

15:58 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna küsimuse eest! Seda on võimalik eelnõu menetluse käigus kaaluda. Praegu on need isikud abikaasa, alaealine laps ja täisealine laps, kes ei ole võimeline ise toime tulema. Ma julgen öelda, et kui me räägime täisealisest lapsest, kes ei ole ise võimeline toime tulema, siis siin on tegemist väga üksikute eranditega. Tõenäoliselt on ka need juhud, millele teie viitasite, täpselt samamoodi väga üksikud erandid, kui neid üldse on. Kindlasti on mõistlik, ma arvan, menetluse käigus seda teemat puudutada ja küsida osapoolte hinnangut. Aga humaanselt seisukohast on täiesti arusaadav, et menetluse käigus võiks kaaluda ka sellist juhtumit, kui mõni tippspetsialist, keda tahetakse Eestisse tuua, hooldab oma raskes seisundis olevat vanemat.

15:59 Esimees Ene Ergma

Aitäh! Palun, Viktor Vassiljev!

15:59 Viktor Vassiljev

Aitäh, proua juhataja! Hea minister! Ma ei tea, kuivõrd te jälgite Venemaal toimuvat. Seal on praegu sissekirjutamisega seoses tekkinud kas nüüd just skandaal, aga vähemalt pahandus. Nimelt on sissekirjutus Moskvasse paljudele seal maal suur unistus. Moskvasse lubatakse ennast sisse kirjutada sellel inimesel, kelle omandis on kas või 1% korterist. Moskvas on kortereid, kuhu on sisse kirjutatud tuhandeid inimesi. Kui on seadus, siis on alati sellest möödahiilijaid. Kuidas on meil lood inimestega, kellel on kinnisvara, kas nad saavad selle alusel elamisluba taotleda? Kas ei või juhtuda niimoodi, et üks maatükk võib olla mitme inimese omanduses ja see on alus elamisloa taotlemiseks?

15:59 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna väga! Me käsitlesime seda teemat aasta tagasi, kui olid menetluses välismaalaste seaduse muudatused, mis käsitlesid neid erinevaid aluseid. Kui taotletakse elamisluba ettevõtluseks, siis on nõutav, et välismaalane, kellel on osalus äriühingus, peab olema Eestis äritegevusse investeerinud vähemalt 65 000 euro suuruse alginvesteeringu. Samuti kehtib nõue äriühingu registreerimise kohta. Need nõuded, nagu te mäletate, me vaatasime üle ja need on välismaalaste seaduses minu arust üsnagi ammendavalt kirjas. Selles eelnõus anname võimaluse taotleda elamisluba ka nendel ettevõtjatel, kes lükkavad käima nn *start-up*'e. See on jällegi ettevõtlusorganisatsioonidega läbi räägitud, nad esitasid oma selged ettepanekud. Mis muudatused siin siis on? Potentsiaalselt Eestis alustavate ettevõtete ehk n-ö *start-up*'ide käimalükkamiseks loobutakse eelnõus ettevõtluseks elamisloa andmisel vähemalt 65 000 euro suuruse kapitali investeerimise nõudest, kui äriühing on olnud Eestis registreeritud vähem kui 12 kuud ja alustab tegevust riigi või erainvesteeringu toel, olles saanud riigilt või Finantsinspektsiooni tegevusloaga erafondivalitsejalt investeeringu või laenu või toetuse mõnest riiklikust toetusmeetmest. Eelkirjeldatud tingimustel alustavas ettevõttes nähakse ette lihtsustatud kord töötamis- ja elamisloa taotlemiseks. Kui me räägime IT-sektorist, elektroonikasektorist, sidevaldkonnast või haridusvaldkonna ettevõtlusest, siis selle kõige eesmärk, nagu ma eespool mainisin, on just nimelt anda võimalus kaasata tippspetsialiste selliste investeeringute käimalükkamiseks ja selle kaudu Eestile lisandväärtuse loomiseks. See põhimõte peaks andma ettevõtjatele võimaluse tippspetsialiste kaasata ja selle kaudu Eestis maksutulu suurendada.

15:59 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Palun, Priit Toobal!

15:59 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Hea minister! Te olete nii toredasti mitu korda rõhutanud, et see eelnõu on justkui kaasamise musternäidis või võiks seda olla. Ma küsingi kahe n-ö spetsialisti kohta, teie kahe hea semu kohta: kas te selle eelnõu ettevalmistamisse kaasasite ka Indrek Raudse ja Nikolai Stelmachi?

15:59 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna küsimuse eest! Mina ei ole kedagi kaasanud, vastus on ei. Selle eelnõu on välja töötanud Siseministeeriumi eksperdid. Te võite kõigi partnerorganisatsioonide ja nende esindajate nimesid lugeda seletuskirja esimeselt leheküljelt. Nagu ma mainisin, on neid partnereid selles kaasamise

musternäites nii erasektorist kui ka avalikust sektorist. Ma arvan, et nendest ekspertidest selle teema käsitlemisel piisas. Mis puudutab teemat, millised on olnud kokkupuutepunktid ja näiteks kompromissid, mille vastu siin juba enne huvi tunti, siis eks seda saab menetluse käigus mitmel puhul käsitleda. Kui te arvestate, et laua taga istusid näiteks ametiühingud ja tööandjad, siis on selge, et need huvid olid teatud osas võrdlemisi erinevad. Aga ma arvan, et eelnõus sisalduv on piisavalt hea kompromiss, et need muudatused vastu võtta. Need muudatused arvestavad võimalikult palju erinevaid huvisid, ühelt poolt Eesti tööturu kaitse vajadust, teiselt poolt selgelt ka tööandjate ja kõrgkoolide huvi ajusid Eestisse tuua.

15:59 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Palun, Tarmo Tamm!

15:59 Tarmo Tamm

Aitäh, proua juhataja! Lugupeetud minister! Ma küsin ettevõtlusega seotud elamisloa hinna kohta. On see hind võrreldav näiteks Lätis kehtiva hinnaga? Kui palju on elamislubade eest saadava rahaga võimalik riigieelarvet täiendada?

15:59 Siseminister Ken-Marti Vaher

Ettevõtluseks elamisloa andmise eesmärk on eelkõige see, et investeringud oleksid jätkusuutlikud. Elamisluba antakse isikutele, kes neid investeringuid teevad. Me saime ka eelmisel aastal siin saalis arutada välismaalaste seaduse muudatusi. Kui see luba antakse, siis tegelikult antakse see lubaduse peale, et täidetakse teatud nõuded: tuleb teha investeringuid, luua siin töökohti, luua Eesti ühiskonnas lisandväärtust. Sarnane mudel on näiteks ka Põhjamaades. Soomes anti 2011. aastal elamislube ettevõtluseks vähem, kui neid kehtetuks tunnistati. See tulenes eelkõige sellest, et inimesed on võtnud endale kohustused ja kinnitanud, et nad need kohustused täidavad ja lisandväärtust loovad. Aga kui nad ei ole võimelised seda tegema, kui midagi juhtub kas või väliskeskkonnast tulenevalt (üks äris ikka seda juhtub) ja neil muutub võimatuks lisandväärtust luua, siis nad oma kohustusi ei täida ja tekib alus neilt elamisluba ära võtta. Paratamatult tähendab ettevõtluse siia meelitamine mingil kujul usalduse tekitamist, usaldussuhte loomist ettevõtja ja riigi vahel, võimaliku investori ja riigi vahel. See, kuidas kohustusi on võimalik täita, selle kaudu täita ka riigikassat ja tuua meile maksutulu, sõltub väga paljuski loomulikult isikust endast ja sellest keskkonnast, kus ta toimetab, samuti tehnioludest. Eestis on vajalik 65 000 euro suurune alginvesteering, on sätestatud ka see, et juriidiline isik peaks olema registreeritud Eestis. Siis on võimalik elamisluba taotleda. Ettevõtte peab olema mingi aja jooksul toiminud. Lihtsalt öeldes – sellest ma ka alustasin oma vastust küsimusele – on kõige olulisem see, et jätkusuutlikkust on võimalik tõendada ja näidata, et lisandväärtust tõesti luuakse ja mitte ühekordselt, vaid pikema aja jooksul. Me tahame Eestisse meelitada just nimelt selliseid investeringuid, mis suudaksid suurendada meie maksulaekumisi ja luua töökohti. Sellest tulenevalt on ka selles seaduses minu arust ammendavad alused selle elamisloaliigi jaoks.

15:59 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Palun, Kadri Simson!

15:59 Kadri Simson

Aitäh! Lugupeetud minister! Ma küsin teie eelmisest vastusest tulenevalt. Te ütlesite, et elamisluba antakse n-ö tulevikku suunatud lubaduse põhjal ja ennetavat kontrolli on raske teha. Järelikult on vajalik järelkontroll. Me teame, et elamislubade järelkontrolli on tehtud. Kas te võite öelda, kui palju on viimase aasta jooksul elamislube tühistatud ja kas see seaduseelnõu muudab järelkontrolli veel tõhusamaks?

15:59 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna küsimuse eest! Järelkontrolli ja ka eelkontrolli me muutsime tõhusamaks juba eelmiste muudatustega, mis jõustusid, nagu te mäletate, 1. juulist 2012 ja mida me menetlesime siin saalis eelmise aasta kevadel. Ma hea meelega saadan teile andmed elamislubade tühistamise kohta. Praegu ma neid andmeid teile öelda ei saa, aga võin kinnitada, et ilmselgelt on järelkontroll muutunud süsteemsemaks ja läbimõeldumaks. Me oleme selleks kõik andnud oma panuse, seda olete teinud ka

teie, seadusandjad. Saadan teile konkreetseid andmed elamislubade kehtetuks tunnistamise kohta võimalikult kiiresti.

15:59 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Palun, Viktor Vassiljev, teine küsimus!

15:59 Viktor Vassiljev

Aitäh, proua juhataja! Hea siseminister! Te jätsite minu eelmisele küsimusele täiesti vastamata. Ma küsisin, kas ka pärast seadusmuudatust saab olla elamisloa taotlemise aluseks see, kui inimesel on Eestis kinnisvara, kusjuures mõttelises osas. Aga teie rääkisite mulle siin tükk aega ettevõtete ostmisest, infotehnoloogia arendamisest ja kvalifitseeritud personali Eestisse toomisest. See on hoopis teine teema! Ma saan aru, et Stelmach on teil raudselt ajudes kinni, aga ma ei tahtnud üldse puudutada seda Stelmachi ja Raudse teemat. Minu küsimus oli ajendatud täiesti puhtast ja siirast inimlikust uudishimust. Kas pärast seadusmuudatust saab kinnisvara alusel elamisluba taotleda või ei saa?

15:59 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna küsimuse eest! Ainult kinnisvara omamisest selleks ei piisa, peavad olema täidetud ka teised tingimused. Ettevõtja peab olema suuteline looma töökohti või maksma aasta jooksul riigieelarvesse teatud summas sotsiaalmaksu. Nii et vastus on lihtne: ainult Eestis kinnisvara omamisest või selle siin soetamisest elamisloa saamiseks ei piisa.

15:59 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Palun, Kalle Laanet!

15:59 Kalle Laanet

Aitäh, austatud juhataja! Hea minister! Minu küsimus käsitleb seda, et tippspetsialisti võib võtta tööle, makstes talle palka, mis võrdub keskmise brutokuupalga ja koefitsiendi 2 korrutisega. Seletuskirjas on sellest üsna pikalt ja põhjalikult räägitud. Aga ühest asjast ei ole seal räägitud – ühest Riigikohtu lahendist. Tegelikult on võimalik sellest nõudest mööda minna. Kas härra minister on sellega kursis, et selline Riigikohtu lahend on olemas? Kas eelnõu ettevalmistamisel on nende riskidega arvestatud või on see kahe silma vahele jäänud ja peaks need riskid uuesti üle vaatama?

15:59 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna küsimuse eest ja täna viite eest Riigikohtu lahendile! Ma rõhutan üle, et tavapärase elamisloa alusel töötamise puhul on palganõue Eesti keskmine brutopalk korrutatuna koefitsiendiga 1,24. Kiirmenetluse puhul on siin tegemist kahekordse palgaga. Mis puudutab sellest möödahiilimist, siis ma arvan, et kindlasti tuleb sellesse tõsiselt suhtuda. Nende seadusmuudatuste põhimõte on see, et kiirmenetlused on loodud nende ettevõtete ja tööandjate tarvis, kes on riigi usaldusväärsed partnerid. Kui on selgelt täheldatav, et tegemist ei ole usaldusväärsete partneritega, on näha kuritarvitamist ja möödahiilimist, siis on selge, et riigil on ka diskretsiooniõigus, et võtta meetmeid, kiirmenetlusi mitte rakendada ja olla ka tavapärase menetluses nõudlik sellistel alustel elamisluba andes. Lihtsalt öeldes, me tahame selle eelnõuga luua paindlikuma ja kiirema võimaluse lühiajaliseks Eestis töötamiseks ja võimaluse selleks, et inimene, kes tahab töötada siin üle kuue kuu, saaks lihtsamini elamisloa. Kui kuskil on mingid viited kuritarvitamisele, siis on selge, et see läheb välismaalaste seaduse ja nende muudatustega vastuollu.

15:59 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Palun, Lauri Laasi!

15:59 Lauri Laasi

Aitäh, proua juhataja! Austatud minister! Kas eelnõu muudab välismaalasele elamisloa taotlemise ka selle võrra lihtsamaks ja selgemaks, et talle ei jää enam muljet, et ta mingisuguste isehakanud vahendajateta seda luba ei saa, või on selle loa taotlemine niivõrd keeruline, et ta peaks hakkama endale ise Eestist abilisi otsima?

15:59 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna küsimuse eest! Mul on teile lihtne küsimus: kui te lähete turismireisile sellisesse kohta, kus teil on vaja viisat, siis kas te tegelete viisa hankimisega ise, kui esindus, kus viisat on võimalik taotleda, ei asu näiteks Eesti riigi territooriumil, või kasutate selleks vahendajat? Ma arvan, et mis puudutab elamisluba ja viisa taotlemist selleks, et tulla lühiajaliselt Eestisse töötama, käituvad inimesed ja ka tööandjad tõenäoliselt erinevalt. Mõned täidavad need nõuded ise ära, mõned kasutavad selleks professionaalset abi. Mul on raske öelda, milline see praktika praegu konkreetsetl Eestis turul on, tõenäoliselt kasutatakse nii ühte kui ka teist võimalust. Selge on see, et eelnõu muudab tippspetsialistidele, teadlastele ja tudengitele märkimisväärselt bürokraatiavabamaks Eestis elamise ja töötamise, olgu siis lühi- või pikaajaliselt. Seda tehakse kas või näiteks sellega, et võimaldatakse elamisluba taotleda riigisiselt. See on väga oluline muudatus. Teiseks võimaldatakse Eestisse lühiajaliselt töötama ja elama asumiseks viisat taotleda väga paljude Eestit esindavate riikide esindustes, kus seda praegu ei ole võimalik teha. Kas või ainult need näited annavad minu arust selge põhjuse väita, et bürokraatiat vähendatakse, menetlus muudetakse lihtsamaks ja kindlasti muutub see taotlemine kolmandate riikide kodanikele oluliselt vähem vaevarikaks kui seni.

15:59 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Palun, Mailis Reps!

15:59 Mailis Reps

Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea minister! Kindlasti olete teiegi kogenud, et need maad, kes soovivad, et seal käiks rohkem turiste, teevad võimalikuks viisa taotlemise piiril ja kasutavad ka muid lihtsustatud meetmeid. Elamisloaga on lood muidugi natuke keerulisemad. Ma tahtsin täpsustada Eesti Siseministeeriumi ja siseministri seisukohta eraisikute kohta. Meie lõunanaaber on üsna selgelt võtnud seisukoha, et alates teatud suurusest investeeringust saab lihtsustatud korras elamisluba taotleda ja sellest tulenevalt on Riia kesklinnas kinnisvarahinnad tõusnud umbes neli korda. Kuidas meil on? Kui sa oled eraisik ja ostad Tallinna vanalinnas ühe ilusa maja, kas sa saad siis lihtsustatud korras elamisloa või ei?

15:59 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna küsimuse eest! Ma tegelikult vastasin juba sellele ühele eelnevale küsimusele vastates. See, et inimene soetab Eestis kinnisvara ja soovib selle alusel taotleda elamisluba, võib-olla ei ole päris see eesmärk, mis meil välismaalaste seadust muutes on. See on tõenäoliselt passiivne investeering ja seda on võimalik väga hästi teha ka pikaajalist Eestis viibimist viisa alusel taotledes. Välismaalaste seaduse muutmise siht on see, et Eestisse tehtaks investeeringuid, mis on võimalikult jätkusuutlikud ja millega luuakse töökohti, nii et suureneks ka maksulaekumine. Me kirjutasime sarnased muudatused välismaalaste seadusesse ka eelmise aasta kevadel, kui me sedasama seadust siin saalis menetlesime. Eesmärk on jätkusuutlik investeering Eestisse ja aktiivne ettevõtluse arendamine Eestis. Sellest tulenevalt on meie lähenemine ettevõtluse alusel elamislubade andmisele tõenäoliselt mõnevõrra teistsugune kui mõnes meist lõuna pool asuvas riigis. Ma arvan, et me sarnaneme pigem ikkagi Põhjamaadega. Ma juba viitasin Soomele. Seal ollakse samuti arusaamal, et on vaja ligi tõmmata investeeringuid, mis suurendaksid rahvuslikku rikkust. Nagu ma mainisin, Eestis on võimalik viibida ka viisa alusel ja on võimalik passiivset investeeringut mingil kujul kaitsta, selleks ei ole vaja elamisluba. Elamisluba on samm edasi. See tähendab seda, et inimene teeb siia investeeringu, vaadates natuke rohkem tulevikku ja võib-olla luues pisut rohkem lisandväärtust, kui tehakse näiteks mõnes Eesti paigas korterit soetades.

15:59 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Palun, Andrei Korobeinik!

15:59 Andrei Korobeinik

Aitäh! Kui ma seaduseelnõu teksti loen, siis saan aru, et kui mõni näiteks vanemas eas tippspetsialist tuleb Eestisse ja saab elamisloa kiirmenetluse korras, siis võib ta jääda Eestisse ainult juhul, kui tema palk on kaks Eesti keskmist palka. Kui ta läheb pensionile ja tema palk on null, siis peaks ta meie riigist

kiiresti lahkuma. Küsimus on selles, kas sel inimesel oleks võimalik ikkagi Eestisse jääda, ja kui on, siis mida ta peaks selleks tegema.

15:59 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna küsimuse eest! Me põgusalt puudutasime seda ka põhiseaduskomisjonis. See on jällegi seesama teema, kas kahekordse Eesti keskmise palga nõue, mis on miinimumnõue tippspetsialisti kaasamiseks kiirmenetluse korras, on piisav. Kui tööandja hakkab maksma vähem, aga tippspetsialisti oleks Eestis lisandväärtuse loomiseks ikkagi vaja ja selleks taotletakse ka elamisluba, kas see nõue võiks siis olla vähem range? See on lõpuks otsustamise küsimus. Selleks et Eesti tööturgu kaitsta, on tavapärasel menetluses nõue 1,24-kordne Eesti keskmine palk. Kiirmenetluse korral on ette nähtud suurem palk. Seda sellepärast, et selle eelnõu eesmärk on ühemõtteliselt ajude Eestisse kaasamine. Kui küsida, kas see nõue võiks mingi perioodi jooksul olla väiksem kui kahekordne keskmine palk, siis tuleb öelda, et see on võrdlemisi erandlik juhtum. Kui pakkuda alla kahekordse Eesti keskmise palga, eriti kui me räägime nendest sektoritest, kus me tunnetame tööjõupuudust, siis mulle tundub, et hetkel ei ole see väga eluline küsimus. Kindlasti tuleks seda arutada menetluse käigus, võtta jällegi laua taha eksperdid, eelkõige Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajad, tööandjad ja teadlased ning võtta see teema veel kord n-ö pulkadeks lahti. Ma arvan, see on täiesti seadusandja otsustamise koht.

15:59 Aseesimees Laine Randjärv

Aitäh! Palun, Mailis Reps, teine küsimus!

15:59 Mailis Reps

Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea minister! Ma tulen natuke sarnase teema juurde nagu eelküsijadki. Üks spetsiifiline rühm inimesi, kes Eestis on, on siia õppima tulnud tudengid. Meil on ka terve hulk nn toetusprojekte, neid on näiteks Valgevene tudengitele ja on mõningad projektid veel, mille abil me mitmesuguste fondide kaudu ja ka ise finantseerides kutsume siia andekaid ja väga täpselt valitud noori. Kui nad õppimise lõpetavad, siis näiteks Valgevene tudeng ei kipu Valgevenesse tagasi minema, vaid otsib endale võimalusi Euroopas. Päris mitmed nendest on huvi tundnud ka Eestisse jäämise vastu. Nad on meie enda koolitatud, tihti oskavad üsna hästi keelt, aga tõenäoliselt kohe alguses ei saa nad kahekordset Eesti palka. Kas näiteks sellistele sihtrühmadele oleks teie arvates võimalik teha erand?

15:59 Siseminister Ken-Marti Vaher

Suur tänu küsimuse eest! See erand selle eelnõuga tehaksegi. Lühidalt öeldes, kehtiv regulatsioon ei võimalda anda välistudengitele viimasel õppeaastal elamisluba pikemaks ajaks kui õpingute lõpetamiseni. Eelnõuga aga anname võimaluse elamisloa alusel Eestisse jääda, et leida Eestis tööd, pikendades elamisluba kuueks kuuks peale õpingute lõpetamist. Samuti ei kohalda me nendele välisüliõpilastele, kes on omandanud Eestis õppides akadeemilise kraadi, sedasama Eesti Töötukassa loa ja kõrgema töötasu maksmise nõuet Eestis töötamise jaoks elamisloa taotlemisel. Teie küsimus on igati asjakohane, see teema on siin eelnõus sees. Eesmärk on see, et soodustada Eestis akadeemilise kraadi omandanud ajude Eestisse jäämist ja siin lisandväärtuse loomist.

16:00 Aseesimees Laine Randjärv

Suur tänu! Palun, Andrei Korobeinik, teine küsimus!

16:00 Andrei Korobeinik

Aitäh! Minu eelmine küsimus ei olnud tegelikult palga suuruse kohta. Tõepoolest, see nõue võib teatud sektorites erandkorras kehtida. Minu küsimus oli see, et kui inimene, kes on saanud elamisloa kiirmenetluse korras, pikendab oma elamisluba, kas te ei pea siis vajalikuks, et uue elamisloa saaks ta juba tavatingimustel. Kui ta armub Eestisse, ostab endale talu mõnel Eesti saarel, siis võib-olla ei tasu teda ikkagi välja saata, vaid võiks võimaldada tal Eestis viibida, kui ta mõne aasta tegi siin tasuvat tööd. Ma arvan, et sellest Eesti riik võidaks.

16:00 Siseminister Ken-Marti Vaher

Täna! Ma arvan, et see on kaalumist ja arutelu vääriv teema, milline võiks olla see aeg, mille jooksul rakendatakse kiirmenetluse nõudeid, ja millise aja möödudes võiks rakendada tavanõudeid. Kui inimene on siin ennast näidanud, on olnud igati eeskujulik tippspetsialist, teadlane või õppur, on taotlenud elamisloa, aga teatud aeg on möödas, siis minu arust oleks siin selge kaalumise koht, kui see inimene edaspidigi lisandväärtust loob, kuigi on võib-olla eriala vahetanud. Aga ma ütlen siiski ühe märkuse juurde. Ma ei ole väga kindel, kui sagedasti võiks selliseid juhtumeid ette tulla. Kuid ma arvan, et kui selliseid erandeid tekib, siis miks mitte kaaluda nende nõuete ülevaatamist.

16:00 Aseesimees Laine Randjärv

Ettekandjale rohkem küsimusi ei ole. Suur tänu, siseminister! Ma palun kaasettekandeks kõnetooli põhiseaduskomisjoni liikme Mart Nutti!

16:00 Mart Nutt

Austatud juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Põhiseaduskomisjon arutas käesolevat seaduseelnõu s.a 6. mai korralisel istungil. Nimetatud päevakorrapunkti arutelu juurde olid külalistena kutsutud siseminister Ken-Marti Vaher, Siseministeeriumi migratsiooni- ja piirivalvepoliitika osakonna nõunikud Getter Tiirik ja Laura Sofia Annus ning õigusnõunik Eero Svarval, samuti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna ettevõtluse talituse peaspetsialist Mihkel Susi.

Nimetatud seaduseelnõu sisulise arutelu kohta ei ole midagi eriti olulist lisada. Siseminister andis äärmiselt põhjaliku ülevaate nimetatud eelnõu sisust. Saalis tekkis küsimus, miks makstakse just kaks keskmist palka. Nagu siseminister vastas praegu, nii vastas ta ka komisjonis, et see on kompromiss osapoolte vahel, see on kokkuleppe küsimus. See, et siin on küsimus hoopis laiemal alusel, kui võis olla eelnõu ettevalmistamise käigus osalenutel, ilmnas ka põhiseaduskomisjonis, kus küsiti, kas peab maksma just kaks keskmist palka, kas see summa ei võiks olla väiksem. Teiselt poolt esitati ka küsimus, kas see summa ei peaks olema suurem kui kaks keskmist palka. Ma ei julge öelda, kas kaks keskmist palka on ideaalne lahendus, aga see on kompromiss ja ma arvan, et see kompromiss on korralikult läbi mõeldud.

Komisjoni seisukohad nimetatud eelnõu kohta olid üksmeelsed. Kõik otsused võeti vastu konsensusega. Kõigepealt otsustati võtta eelnõu teine lugemine täiskogu päevakorda täna, 15. mail 2013. Otsustati teha ettepanek esimene lugemine lõpetada, teha ettepanek määrata muudatusettepanekute esitamise tähtajaks s.a 29. mai kell 17.15 ja määrata põhiseaduskomisjoni ettekandjaks minu tagasihoidlik isik. Aitäh!

16:00 Aseesimees Laine Randjärv

Suur tänu! Palun küsimus, Paul-Eerik Rummo!

16:00 Paul-Eerik Rummo

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Kas arutluse käigus oli juttu ka sellest, et võiks teemaga edasi töötada ja valmistada ette veel mõne eelnõu, et luua juurde eeldusi Eestisse väga väärtusliku tööjõu kutsumiseks?

16:00 Mart Nutt

Aitäh! Otseselt sellist ülesannet ei püstitatud, aga õigussüsteem areneb ja muutub pidevalt, see on alati nii olnud ja jääb nii ka edaspidi. Nii et kui ilmneb vajadus, siis kindlasti sellega tegeldakse.

16:00 Aseesimees Laine Randjärv

Suur tänu! Ettekandjale rohkem küsimusi ei ole. Kas soovitakse läbirääkimisi pidada? Läbirääkimisi pidada ei soovita. Juhtivkomisjoni ettepanek on, et eelnõu 425 esimene lugemine tuleks lõpetada. Esimene lugemine on lõpetatud. Määrati eelnõu 425 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks s.a 29. mai kell 17.15.

Päevakord on ammendatud. Täna kõiki kohalviibijaid!

Istungi lõpp kell 15.36.

